



УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua. веб-сайт: www.nerc.gov.ua

21.03.2019

№

3123/16.2/7-19

на №

**Народному депутату України
Лопушанському А. Я.**
вул. Грушевського, 5, м. Київ, 01008

Шановний Андрію Ярославовичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 27.02.2019 № 323-923, надісланий до НКРЕКП листом Голови Верховної Ради України А. Парубія від 01.03.2019 № 11/10-335, та в межах компетенції повідомляє.

Правові засади функціонування ринку природного газу України, заснованого на принципах вільної конкуренції, належного захисту прав споживачів та безпеки постачання природного газу, визначає Закон України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

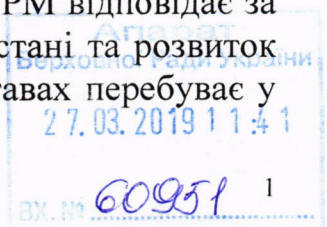
Відповідно до положень Закону НКРЕКП затверджує кодекс газорозподільних систем, повинен містити, зокрема, положення щодо основних правил технічної експлуатації газорозподільних систем, планування, оперативно-технологічного управління та розвитку газорозподільних систем та механізми нагляду за їх додержанням, інші питання щодо експлуатації газорозподільних систем.

Так, взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу, а також правові, технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем визначає Кодекс газорозподільних систем, затверджений постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 та зареєстрований у Міністерстві юстиції України 06.11.2015 за № 1379/27824 (далі – Кодекс).

Варто зазначити, що при державній реєстрації Кодекс пройшов правову експертизу в Міністерстві юстиції України на відповідність його положень Конституції та чинному законодавству України.

Згідно з пунктом 2 глави 2 розділу I Кодексу Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у

0075891



його власності чи користуванні, належну організацію та виконання розподілу природного газу.

Відповідно до пунктів 4 та 5 глави 1 розділу III Кодексу Оператор ГРМ повинен забезпечити попереджувальні заходи безаварійної експлуатації газорозподільних систем, а саме комплекс робіт, що виконується на підставі результатів технічного огляду або технічного обстеження газорозподільних систем, з метою забезпечення їх подальшого безаварійного експлуатування шляхом проведення технічного обслуговування, поточного або капітального ремонтів.

У разі виникнення аварійної ситуації Оператор ГРМ зобов'язаний вжити необхідних заходів, спрямованих на відновлення належної роботи газорозподільної системи.

При організації експлуатації газорозподільних систем та проведенні робіт з технічного їх обслуговування і ремонту Оператор ГРМ повинен дотримуватися інструкцій і правил технічної експлуатації газорозподільних систем, правил безпеки систем газопостачання, державних стандартів, передбачених чинними нормативно-правовими актами України.

Згідно з положеннями пунктів 1, 2 глави 5 розділу III Кодексу власники (балансоутримувачі, управителі, інші особи), на балансі чи в управлінні яких знаходяться багатоквартирні будинки чи гуртожитки (незалежно від того, є вони споживачами природного газу чи ні), укладають з Оператором ГРМ, до об'єктів газорозподільної системи якого підключені зазначені будинки/гуртожитки, акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін відносно їх внутрішньобудинкових систем газопостачання.

Межа балансової належності визначається за ознаками права власності на газові мережі чи окремі її елементи. Межа експлуатаційної відповідальності встановлюється на межі балансової належності, але за домовленістю сторін може не збігатися з межею балансової належності, про що має бути зазначено в акті розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 3 постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 «Про затвердження Кодексу газорозподільних систем» Оператор ГРМ мав забезпечити укладення актів розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін:

по об'єктах побутових споживачів – протягом двох років з дня набрання чинності цією постановою;

по інших об'єктах суб'єктів ринку природного газу – протягом одного року з дня набрання чинності цією постановою.

При цьому відповідно до пункту 3 глави 5 розділу III Кодексу власники газових мереж, у тому числі побутові споживачі та співвласники/особа, уповноважена на це співвласниками, внутрішньобудинкових систем газопостачання, які згідно з актом розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін відповідають за експлуатацію цих мереж та їх складових, забезпечують належну їх експлуатацію згідно з чинним законодавством, у тому числі Правилами безпеки систем газопостачання, затвердженими наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 15 травня 2015 року № 285, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 08 червня 2015 року за № 674/27119 (далі – Правила безпеки), зокрема

укладають відповідний договір із суб'єктом господарювання, який має право на виконання таких робіт.

Разом з цим відповідно до положень пункту 1.4 глави 1 розділу V Правил безпеки технічний стан газопроводів (підземних, надземних, наземних та ввідних) і споруд на них повинен систематично контролюватись власником (балансоутримувачем та/або орендарем (наймачем)) шляхом проведення комплексного технічного огляду (обходу) трас газопроводів, технічного обстеження, у тому числі комплексного приладового обстеження, вимірювання захисних потенціалів і перевірки ефективності роботи засобів електрозахисту.

Відповідно до пункту 5.4 глави 5 розділу V Правил безпеки технічне обслуговування внутрішніх газопроводів і газового обладнання житлових і громадських будівель, комунально-побутових об'єктів невинробничого характеру здійснюється відповідно до вимог документації з експлуатації заводів-виробників газового обладнання на договірних засадах.

Умови для технічного обслуговування забезпечуються власником (балансоутримувачем та/або орендарем (наймачем)) відповідно до вимог чинного законодавства України.

Згідно з пунктом 5.7 глави 5 розділу V Правил безпеки підлягає відключенню від системи газопостачання обладнання житлових і громадських будинків із встановленням заглушки за умови, зокрема, наявності витоків газу та незабезпечення власником (балансоутримувачем та/або орендарем (наймачем)) технічного обслуговування згідно з вимогами пункту 5.4 цієї глави.

Звертаємо увагу, що ігнорування вимог Правил безпеки є неприпустимим, оскільки газопроводи та споруди на них є об'єктом підвищеного ризику, а виконання Правил безпеки є певною гарантією надійності функціонування системи газопостачання, безпеки життя та здоров'я населення.

Таким чином, Оператори ГРМ мають забезпечити укладення по всіх об'єктах споживачів актів розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

Крім того, на виконання вимог чинного законодавства, зокрема Правил безпеки, власники внутрішньобудинкових систем газопостачання (балансоутримувачі, управителі), які згідно з актом розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін відповідають за експлуатацію цих мереж, зобов'язані забезпечити належну їх експлуатацію згідно з чинним законодавством, у тому числі Правилами безпеки, шляхом укладення відповідного договору із будь-яким суб'єктом господарювання, який має право на виконання таких робіт, у тому числі з Оператором ГРМ.

При цьому звертаємо увагу, що саме Правилами безпеки передбачено, що у випадку незабезпечення власником (балансоутримувачем та/або орендарем (наймачем)) технічного обслуговування внутрішньобудинкових газових мереж газове обладнання підлягає відключенню від системи газопостачання.

Крім того, згідно з положеннями статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» НКРЕКП, зокрема, контролює додержання ліцензіатами законодавства у відповідній сфері регулювання і ліцензійних умов провадження господарської діяльності та не має повноважень щодо здійснення контролю за

дотриманням законодавства в частині проведення технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання.

Додатково повідомляємо, що питання виконання положень Правил безпеки належать до компетенції не НКРЕКП, а Міністерства енергетики та вугільної промисловості України як розробника зазначених Правил безпеки.

Разом з тим згідно з положеннями законів України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189 (далі – Закон про ЖКП) та «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку» управитель багатоквартирного будинку (далі – управитель) – фізична особа-підприємець або юридична особа – суб'єкт підприємницької діяльності, яка за договором із співвласниками забезпечує належне утримання та ремонт спільного майна багатоквартирного будинку і прибудинкової території та належні умови проживання і задоволення господарсько-побутових потреб.

Крім того, згідно з частиною першою статті 10 Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» (далі – Закон про ОСББ) органами управління об'єднання, зокрема, є загальні збори співвласників та правління, ревізійна комісія об'єднання.

Відповідно до положень статті 12 Закону про ОСББ управління багатоквартирним будинком здійснює об'єднання через свої органи управління.

За рішенням загальних зборів функції з управління багатоквартирним будинком можуть бути передані (всі або частково) управителю або асоціації.

Об'єднання самостійно визначає порядок управління багатоквартирним будинком та може змінити його у порядку, встановленому цим Законом та статутом об'єднання.

Положеннями статті 13 Закону про ОСББ встановлено, що якщо функції з управління багатоквартирним будинком за рішенням загальних зборів об'єднання передано управителю, відносини з управління регулюються договором, укладеним між об'єднанням і управителем, умови якого повинні відповідати умовам типового договору, затвердженого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної житлової політики і політики у сфері житлово-комунального господарства.

Згідно з положеннями статті 22 Закону про ОСББ для забезпечення утримання та експлуатації багатоквартирного будинку, користування спільним майном у такому будинку, включаючи поточний ремонт, утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території, водопостачання та водовідведення, теплопостачання і опалення, вивезення побутових відходів, об'єднання за рішенням загальних зборів має право, зокрема, визначати управителя, виконавців окремих житлово-комунальних послуг, з якими усі співвласники укладають відповідні договори.

Ураховуючи викладене вище, об'єднання співвласників багатоквартирного будинку як особа, яка на законних підставах здійснює управління будинком і забезпечує його належну експлуатацію, зобов'язане у встановленому порядку укласти з Оператором ГРМ акт розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін та укласти договір на технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання з суб'єктом господарювання, який має право на виконання таких робіт.

Окремо зазначаємо, що з метою вдосконалення нормативно-правових актів, що регулюють відносини між суб'єктами ринку природного газу, та приведення положень Кодексу у відповідність до норм Закону України «Про житлово-комунальні послуги», у тому числі в частині технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання в житлових будинках, НКРЕКП було прийнято постанову від 12.07.2018 № 691 «Про затвердження Змін до постанови НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2494 та внесення змін до Типового договору розподілу природного газу».

Так, відповідно до положень пункту 2 глави 1 розділу III Кодексу (зі змінами, внесеними постановою НКРЕКП від 12.07.2018 № 691) технічне обслуговування та поточний ремонт внутрішньобудинкових газових мереж у багатоквартирному будинку здійснюється на умовах договору, укладеного між співвласниками/особою, уповноваженою на це співвласниками, і суб'єктом, що має право на виконання таких робіт.

При цьому види робіт, які входять до технічного обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання в житлових будинках та здійснюються виключно Операторами ГРМ, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в нафтогазовому комплексі, відповідно до Закону про ЖКП.

Відповідно до вимог Правил безпеки у випадку незабезпечення технічного обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових газових мереж у багатоквартирному будинку розподіл природного газу припиняється.

Звертаємо увагу, що зазначені вище положення Кодексу набирають чинності з дня введення в дію Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 09 листопада 2017 року № 2189, тобто з 01.05.2019.

Таким чином, Регулятор виконав вимоги чинного законодавства щодо приведення нормативно-правових актів НКРЕКП у відповідність до Закону про ЖКП.

Окремо зазначаємо, що на виконання пункту 8 частини другої статті 4 та абзацу п'ятого частини третьої статті 10 Закону про ЖКП наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.07.2018 № 190 затверджено Обов'язковий перелік робіт (послуг), витрати на які включаються до складу витрат на утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території.

Положеннями пункту 2 зазначеного наказу, зокрема, передбачено, що витрати на виконання робіт з технічного обслуговування та поточного ремонту внутрішньобудинкових систем електропостачання та газопостачання включаються до складу витрат на утримання багатоквартирного будинку та прибудинкової території у разі, якщо співвласники не доручили виконання цих робіт іншій особі згідно з частиною третьою статті 14 Закону про ЖКП.

Разом з цим згідно з пунктом 1 Положення про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 197, Мінрегіон є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну регіональну політику, державну житлову політику і політику, зокрема, у сфері житлово-комунального господарства.

При цьому надання роз'яснень щодо особливостей застосування положень законів України «Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку», «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку», «Про житлово-комунальні послуги» та наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 27.07.2018 № 190 належить до компетенції Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України.

Окремо зазначаємо, що договір на технічне обслуговування внутрішньобудинкових систем газопостачання не є типовим або примірним, а отже, відповідно до частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України при укладенні господарських договорів сторони можуть визначати зміст договору на основі вільного волевиявлення, коли сторони мають право погоджувати на свій розсуд будь-які умови договору, що не суперечать законодавству.

З повагою
Голова НКРЕКП



О. Кривенко